Kestävän kehityksen teemojen kytkeytyminen veteen – Suomen keskeiset vahvuudet ja kehityskohteet

Ohjelmajohtaja Meri Kallasvuo
Tulevaisuusvaliokunnan kuuleminen
14.2.2025

Luke

strateginen TUTKIMUS

Vesiteemaiset osiot linkittyvät muihin kestävyystavoitteisiin

© Luke

Vesiteemaiset osiot hyötyisivät kolme läpileikkaavan kokonaisuuden huomioimisesta

1. Huoltovarmuuden ja vesiresilienssin vahvistaminen on ilmastonmuutoksen ja kasvavien geopoliittisten jännitteiden myötä entistä tärkeämpää
2. Turvallisuus-, oikeudenmukaisuus- ja hyväksyttävyysnäkökulmat ovat olennaisia myös veteen ja vesivaroihin liittyen
3. Eri teemojen ja sektorien välillä on monia veteen liittyviä kytkentöjä ja keskinäisriippuvuuksia. Kokonaiskuvan ja yhteishyötyjen tunnistaminen → monitavoitteiset, optimoidut ratkaisut

Keskeisimmät kestävyystavoitteet:

Luke strateginen TUTKIMUS

© Luke

Suomen keskeiset veteen liittyvät vahvuudet ja kehityskohteet

© Luke

Veden tasainen saatavuus tukee ruokaturvaa

- Ilmastonmuutokseen sopeutumishaaste: Puhdasta vettä riittävästi eri tuotantomuodoille → tarve vesihuoltoratkaisuille ja ennakointityökaluille
- Virtuaaliveden määrä elintarvikkeiden koko elinkaarella osaksi vastuullista kuluttamista

© Luke

Luke strateginen TUTKIMUS

Suomen kilpailuetuna runsaat makean veden vesivarat

- Suomella on globaalisti vertaillen hyvä tilanne
- Vesi on suomalaisille tärkeä hyvinvointielementti → Maalta vesiin päätyvien ravinteiden ja orgaanisen aineen hajakuormitusta pitäisi merkittävästi vähentää

Luke strateginen TUTKIMUS

© Luke

Tuhlailevasta vedenkäytöstä vesivastuullisuuteen

- Kansallinen hallinta varmistaa vesihuollon huoltovarmuuden ja tasa-arvoisen saatavuuden
- Teollisuuden veden kierrätyksessä, vesiriskien hallinnassa ja oikeudenmukaisissa käytännöissä on parannettavaa → vesijalanjälki tärkeä vastuullisuusmittari
- Vesistöjen ennallistaminen ja pienpatojen purku tuottavat virkistys- ja kalastushyötyjä ja palauttavat vesimaisemaa ja matkailun vetovoimaa
- Vesidiplomatia ja rauhanvälitys ovat Suomen vahvuuksia → vesiturvallisuuden ja vesiresilienssin edistäminen maailmalla

Luke strateginen TUTKIMUS

© Luke

Uusiutuvan energian käyttö vähentää vesistöjen saastumista mutta aiheuttaa ympäristövaikutuksia

- Vesivoiman, merituulivoiman ja tarvittavan säätövoiman haitallisia vaikutuksia tulisi pyrkiä minimoimaan → hyväksyttävyys

© Luke

Ennakoivalla merialuesuunnittelulla tunnistetaan ongelma- ja riskialueita ja säädellään käyttöä

- Useat sektorit kilpailevat Itämeren merellisestä tilasta ja vaikuttavat meriympäristöön
- Ympäristöolot muuttuvat, uusia turvallisuusuhkia → ennakoiva riskienhallinta ja onnettomuuksien ennaltaehkäisy tärkeää

Luke strateginen TUTKIMUS

© Luke

Kiertotalous vähentää vesien saastumista

- Resurssitehokkuuden parantaminen vähentää vesien saastumista ja edistää veden kestävää käyttöä

© Luke

Luke strateginen TUTKIMUS

Ilmastonmuutos vaikuttaa vesistöihin sekä vedestä riippuvaisiin elinkeinoihin

- Monitavoitteisuudesta tehokkuutta ja synergiahyötyjä → edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista, luontokadon torjuntaa ja niihin linkittyviä vesikysymyksiä
- Meriliikenteen nollapäästöisyystavoite vielä kaukana → tarve päästölaskentastandardeille ja reiluille kannuste- ja sanktiojärjestelmille

Luke strateginen TUTKIMUS

© Luke

Itämeren tilan parantaminen vaatii tehostettuja toimia valuma-alueelta merelle asti

- Merkittävimmät Itämeren tilaa parantavat toimenpiteet tehdään maalla → lisää tehokkuutta vesienhoitoon
- Geopoliittisten jännitteiden vuoksi yleistynyt laiton toiminta lisää turvallisuusuhkia ja öljy- ja kemikaalionnettomuuksien riskiä → torjuntaratkaisut ja lieventämistoimenpiteet

Luke strateginen TUTKIMUS

© Luke

Meriväylät kestävänä hyvinvoinnin ja turvallisuuden lähteenä (WATERWAYS)
Mashrura Musharraf
Turvallista vettä kaikille (WaterFall)
Ilkka Miettinen
Kohti kestävää vesiturvallisuutta: veden globaalit yhteydet ja yhteiset ratkaisut (GloWater)
Suvi Sojamo & Marko Keskinen
Kestävät vesi- ja ruokatulevaisuudet (Water&Food)
Kari Hyytiäinen
Rannikkovedet paineen alla - Suomenlahden suojelu geopoliittisen tilanteen ja ympäristön muutoksissa (coWup)
Laura Tuomi
strateginen TUTKIMUS
WAWE
Meri Kallasvuo
Vesi hyvinvoinnin, rauhan ja turvan elementtinä
2024-2027
14.6 MEUR
17 partneria

© Luke

Kiitos!

luke.fi

© Luonnonvarakeskus
© Natural Resources Institute Finland
© Naturresursinstitutet